

Asia: VN/18678/2026

Lausuntopyyntö: Valtioneuvoston asetus valtionavustuksesta eräille kaupungeille nuorten työllisyyttä edistäviin hankkeisiin vuosina 2026-2028

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Asetusluonnoksessa ehdotetaan suurimmille kaupungeille suunnattua valtionavustusta, jolla rahoitettaisiin nuorten työllisyyttä edistäviä hankkeita. Rahoitettavien hankkeiden kohderyhmänä ovat 18–29-vuotiaat työn ja koulutuksen ulkopuolella ovat nuoret. Hankkeissa voidaan keskittyä kaupunkien niihin osiin, joissa tuen tarve on suurin.

STTK pitää valtionavustusta perusteltuna. Asetusluonnoksessa tunnistetaan nuorten työmarkkinatilanteen haasteet sekä työttömien ja pitkäaikaistyöttömien nuorten määrän merkittävä kasvu. Pitkäaikaistyöttömien nuorten määrä on monikymmenkertaistanut viimeisten vuosikymmenten aikana. On hyvä, että nuorten työllistymisen haasteisiin puututaan konkreettisilla ja kokeilevillakin toimilla.

Valtionavustusta myönnetään 11 suurelle kaupungille. Muistiossa asiaa perustellaan sillä, että ikäluokan nuorista suurin osa asuu näissä kaupungeissa. Muistion mukaan näissä kaupungeissa on noin 43 000 alle 30-vuotiaasta työtöntä nuorta. Ilmiön mittakaava on siis merkittävä paitsi inhimillisesti niin myös taloudellisesti.

STTK pitää perusteltuna keskittymistä suurien kaupunkien tilanteisiin, koska erityisesti suuremmissa kaupungeissa ilmiöön liittyy muita sosiaalisia haasteita kuten kaupunginosakohtaista huono-osaisuuden kasautumista.

Samalla STTK kuitenkin kiinnittää huomiota pitkään työn ja koulutuksen ulkopuolella olleiden nuorten tilanteen parantamisen tarpeeseen myös näiden kaupunkien ulkopuolella. Vaikka kaupunkirajaukset ja rajaukset kaupunginosittain ovat perusteltuja, olisi tärkeintä, että erityisesti

vaikeimmassa asemassa olevat nuoret saavat apua riippumatta asuinkunnastaan tai kaupunginosastaan.

Asetusluonnoksen perusteella valtionavustuksessa jätetään kaupungeille paljon mahdollisuuksia valita toteutettavien hankkeiden tarkempi sisältö. Tämä voi olla hyödyllistä ja mahdollistaa erilaiset kokeilut. Toisaalta se tekee valtionavustuksen ja siihen liittyvien hankkeiden arvioinnista tässä vaiheessa hankalampaa.

Koska hankkeista ja rahoituksen käytöstä ei ole vielä tarkempaa tietoa, muodostuu jälkikäteen tehtävä tuloksellisuuden ja vaikutusten arviointi tärkeäksi. Perustelumuistiossa ehdotetaan, että VATT:n datahuone voi tarjota tähän kaupungeille apua. STTK katsoo, että arviointia tulisi tehdä keskitetysti ja ministeriövetoisesti. Kaupungit varmasti tekevät omia arvioitaan hankkeiden toteutuksesta. Samalla on tärkeää, että saadaan kansallisesti selkeä ja yhtenäinen kuva käytetyn rahoituksen vaikutuksista.

STTK katsoo, että hankkeiden pohjalta pitäisi muodostua aitoa työllistymistä tai tuloksellista muihin tarvittuihin palveluihin ohjaamista. Samalla STTK korostaa työnantajien vastuuta. Nuorten työllistyminen ja syrjäytymisen ehkäisy on yhteinen asia, jonka ratkaisemiseen työnantajien pitää osallistua määrätietoisesti.

Perustelumuistion mukaan valtionavustuksen edellytys on suunnitelman esittäminen, mutta sen toteuttamiskelpoisuutta ei varsinaisesti arvioitaisi. On ymmärrettävää, ettei prosessista haluta tehdä liian raskasta. Samalla STTK kuitenkin katsoo, että jonkinlainen etukäteinen laadunarviointi voisi olla perusteltua suhteellisen niukan määrärahan tarkoituksenmukaisen kohdentumisen varmistamiseksi.

Valtionavustuksen hallinnollisiin tehtäviin varatun määrärahan riittävyyttä on arvioitava erityisesti maksatuksen, valvonnan, takaisinperinnän ja mahdollisten tietojärjestelmämuutosten näkökulmasta. STTK kiinnittää huomiota siihen, ettei määräraha välttämättä ole riittävä.

Lisätietoja STTK:ssa:

Tom-Henrik Sirviö, ekonomisti

tom-henrik.sirvio@sttk.fi

Gylling Päivi
STTK ry.